

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการแสวงหาสารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านวัตถุประสงค์ รูปแบบเนื้อหา แหล่งสารสนเทศ และวิธีการแสวงหาสารสนเทศ ตลอดจนปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดบริการสารสนเทศให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

การวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณโดยการแทนค่าจากสูตร YAMANE จากนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (มี 60 ห้องเรียนขึ้นไป) จำนวน 44 โรงเรียน ที่มีแผนการเรียนใน 3 กลุ่มแผนการเรียนที่กำหนดในการวิจัยครั้งนี้(แผนการเรียนวิทย์-คณิต ,แผนการเรียนศิลป์-ภาษา และแผนการเรียนวิชาอาชีพ) ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 141,485 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน(เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 4,5 และ6 ชั้นละเท่ากัน จำนวนชั้นละ 133 คน)

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการแทนค่า จากสูตร (Yamane,1973)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของมวลประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนให้ e = .05

(ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างเท่าที่จะยอมรับได้)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{141485}{1 + (141485 \times .05^2)} \\ &= 398.87 \\ &= 399 \end{aligned}$$

ผลการคำนวณจากสูตรทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน

หอสมุดกลาง สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว คัดเลือกนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียนในเขตต่างๆกัน โรงเรียนละ 50 คน จำนวน 7 โรงเรียน และ 49 คน จำนวน 1 โรงเรียน (ทั้งนี้เพื่อให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่าที่กำหนดไว้ โดยโรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่าง 49 คน เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน น้อยที่สุด) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อ	เขต	รวมทั้งสิ้น	ม.ปลาย	กลุ่มตัวอย่าง
1. สตรีมหาพฤฒาราม	บางรัก	3,128	1,533	50
2. สตรีวัดอัมรินทร์	ภาษีเจริญ	2,703	1,163	50
3. สามเสนวิทยาลัย	พญาไท	3,715	1,905	50
4. สุรศักดิ์มนตรี	ห้วยขวาง	4,632	2,149	50
5. ศรีพุดชา	ประเวศ	2,986	747	49
6. ปทุมคงคา	คลองเตย	2,747	1,008	50
7. มัธยมวัดหนองแขม	หนองแขม	3,189	856	50
8. พระโขนงพิทยาลัย	พระโขนง	3,291	966	50
รวม		26,391	10,327	399

หมายเหตุ ข้อมูลจากรายงานสถิติจำนวน โรงเรียน ห้องเรียน และนักเรียน ในกรุงเทพมหานคร (กองการมัธยม กรมสามัญศึกษา : 2538)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการสำรวจเป็นแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยครั้งนี้
2. ปรึกษาขอความคิดเห็น จากศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ฝ่ายสนับสนุนการสอน ซึ่งดูแลงานห้องสมุดโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร
3. จัดทำรายละเอียดหัวข้อ ประเด็นคำถามนำเสนอ และ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย คำถาม 3 แบบ คือ แบบให้
เลือกคำตอบ(คำถามแบบปลายปิด) แบบเติมคำหรือข้อความ (คำถามแบบปลายเปิด) และแบบมาตรา
ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ มีคำถาม
ทั้งสิ้นรวม 23 ข้อ สารของแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียน
- ตอนที่ 2 การใช้สารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ
- ตอนที่ 3 ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ
- ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ

การทดสอบแบบสอบถาม ได้นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปทำการทดสอบกับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 จำนวนชั้นละ 10 คน) จำนวน 30 คน โดย
การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่อยู่ในกลุ่ม
ตัวอย่าง คือ โรงเรียนราชวินิตมัธยม แบบสอบถามที่ทดสอบแล้วนำมาประเมินผลและศึกษาปัญหา
และข้อเสนอแนะ ต่อจากนั้นได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขคำตอบที่ให้เลือก เพื่อให้แบบสอบถามชัดเจน
เข้าใจง่ายและตรงประเด็นที่จะศึกษา เหมาะสมในการนำไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย

การแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารของโรงเรียน ผู้ช่วยวิชาการ ครู-อาจารย์ผู้รับผิดชอบ
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 และครูผู้สอนในแต่ละชั้นเรียนที่ได้คัดเลือกนักเรียนเป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง ในการช่วยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน และเก็บคืนในระยะเวลา
1 เดือน คือ ระหว่างวันที่ 1 - 31 สิงหาคม 2539

การสุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 3 ระดับชั้น (มัธยมศึกษาปีที่ 4,5 และ6)
มีจำนวนเท่ากันระดับชั้นละ 133 คน โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจงตามลำดับหมายเลขของนักเรียนใน
ห้องเรียน โดยเลือกนักเรียนลำดับที่ 1-5 และ 1-6 จากห้องเรียนที่มีแผนการเรียน ตามขอบเขตของ
การวิจัยใน 3 แผนการเรียน

ในการแจกแบบสอบถาม แต่ละโรงเรียนได้กำหนดดังนี้ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน
18 ชุด แผนการเรียนละ 6 ชุด ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 16 ชุด แผนการเรียนวิทย-
คณิตและศิลป์-ภาษา แผนละ 5 ชุด และแผนการเรียนวิชาชีพ 6 ชุด รวมโรงเรียนละ 50 ชุด

การรับแบบสอบถามคืน เมื่อครบกำหนดแจกและรับคืนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับ
แบบสอบถามคืนจำนวน 386 ชุดจากจำนวนทั้งสิ้นที่แจกไป 399 ชุดคิดเป็นร้อยละ 96.74
(ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบ สอบถามที่ส่งไป	จำนวนแบบ สอบถามที่ได้รับคืน สมบูรณ์	คิดเป็นร้อยละ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	133	133	100.00
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	133	126	94.73
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	133	127	95.49
รวม	399	386	96.74

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ 3 ลักษณะดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ได้นำมาจำแนกตามระดับชั้นและแผนการเรียน แล้วนำเสนอคำตอบเป็นร้อยละโดยคำนวณ จากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบประเมินค่าได้นำมาจำแนกตามระดับชั้นและแผนการเรียนแล้วนำมาเสนอคำตอบในรูปของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยคำนวณ จากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ แล้วนำมาแปลความ และตีความหมาย ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อ (Best , 1983 : 232-233) ดังนี้

4.51	-	5.00	มากที่สุด
3.51	-	4.50	มาก
2.51	-	3.50	ปานกลาง
1.51	-	2.50	น้อย
1.00	-	1.50	น้อยที่สุด

นำเสนอข้อมูล การแสวงหาสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้ศึกษาในด้าน สถานภาพของนักเรียน วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศ รูปแบบสารสนเทศ เนื้อหา สารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ โดยจัดทำ ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4 แล้วสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเสนอแนะในบทสุดท้าย ต่อไป